

Рекомендація № R (95) 12
Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам
щодо управління системою кримінального правосуддя

*Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи
на 543 засіданні заступників міністрів 11 вересня 1995 року*

(неофіційний переклад)

Комітет Міністрів у відповідності з положеннями статті 15(b) Статуту Ради Європи,

враховуючи, що справедливе і ефективне кримінальне правосуддя є необхідною умовою існування будь-якої демократичної держави, заснованої на принципі верховенства права;

враховуючи, що в останні роки системи кримінального правосуддя по всій Європі наражаються на зростаючу кількість і подеколи ускладнення справ, невинуваті затримки, бюджетні обмеження і дедалі більші очікування суспільства і персоналу;

нагадуючи, що така політика в сфері кримінального правосуддя, як декриміналізація, депеналізація або заміна кримінальної відповідальності альтернативними формами виправного впливу, медіація та спрощення кримінального провадження, може сприяти подоланню цих труднощів;

враховуючи, що спеціальні принципи, стратегії та методи управління, викладені в доповіді про управління системою кримінального правосуддя, яку було підготовлено Європейським комітетом з питань злочинності, можуть суттєво сприяти підвищенню ефективності та дієвості кримінального правосуддя;

наголошуючи, що будь-які заходи з метою підвищення ефективності та дієвості кримінального правосуддя мають відповідати вимогам, викладеним у Європейській конвенції з прав людини, зокрема щодо прав обвинувачених, правових гарантій для сторін і незалежності судового органу;

посилаючись на Рекомендацію № R (87) 18 щодо спрощення системи кримінального правосуддя і Рекомендацію № R (94) 12 щодо незалежності, ефективності та ролі суддів,

рекомендує урядам держав-членів:

1) при перегляді свого законодавства і практики керуватися принципами, стратегіями і методами управління, які викладені в Додатку до цієї Рекомендації;

2) довести Рекомендацію і доповідь про управління системою кримінального правосуддя, підготовлену Європейським комітетом з питань злочинності, до відома своїх компетентних органів і запропонувати їм взяти ці документи до уваги при здійсненні аналізу функціонування органів кримінального правосуддя та при розгляді можливостей покращення їхньої діяльності.

Додаток
до Рекомендації R (95) 12

I. Визначення завдань

1. Принципи, стратегії та методи управління можуть значно сприяти підвищенню ефективності та дієвості функціонування системи кримінального правосуддя. Відтак, відповідним відомствам слід визначити завдання в сфері управління власним робочим навантаженням, фінансами, інфраструктурою, людськими ресурсами і засобами комунікації.

2. Підвищенню ефективності та дієвості системи кримінального правосуддя значною мірою сприятиме узгодження завдань різних відомств у ширших рамках політики в сфері боротьби зі злочинністю та в сфері кримінального правосуддя.

II. Управління робочим навантаженням

3. Слід запровадити процедури періодичного і безперервного контролю, спрямовані на аналіз функціонування інститутів системи кримінального правосуддя, оцінку їхньої ефективності та дієвості і сприяння корисному удосконаленню їхньої діяльності. Поступ у цих напрямках можна забезпечити шляхом створення внутрішніх консультативних органів або залучення зовнішніх консультантів.

4. У зв'язку зі зміною обставин до управління системою кримінального правосуддя не завжди і не всюди можуть застосовуватись одні й ті ж норми. Відтак, при плануванні робочого навантаження і ресурсів слід урахувувати такі фактори, як демографічні, соціальні, економічні та інші умови та зміни.

5. Слід визначити критерії ефективного управління робочим навантаженням і належного розгляду різних категорій справ. Такі критерії мають напрацьовуватись у співробітництві з відповідними кадрами судових та інших органів. Слід забезпечити належну підтримку відомствам, щоб вони додержувалися цих стандартів.

6. У цьому відношенні слід розробити методи відбору, щоб дозволити суддям і прокурорам з перших етапів провадження розглядати справи на основі диференціації.

7. З метою кращого використання людських ресурсів слід звільнити суддів і прокурорів від виконання завдань, які можна покласти на інших співробітників, включаючи адміністративних працівників, і в такий спосіб дати їм можливість урізноманітнити свою роботу.

III. Управління інфраструктурою

8. Рішення щодо інвестування в нові приміщення, їхнього географічного розташування, поновлення устаткування в старих приміщеннях і ремонту споруд мають прийматись на основі систематичної інвентаризації наявних активів, оцінки потреб і довгострокового планування. Також слід враховувати потреби та очікування різних користувачів послуг системи кримінального правосуддя з числа правників і осіб, які не є правниками.

9. Особливий наголос слід зробити на мобілізації будь-яких прихованих або недостатньо використовуваних матеріальних ресурсів і одержання можливостей економії за рахунок масштабу виконуваних дій. Наприклад, можна перенести ряд слухань на періоди, коли вивільнятимуться резервні потужності, зосередити більшу кількість установ у одному місці або реорганізувати схему розміщення наявних засобів.

IV. Управління людськими ресурсами

10. Запровадження принципів, стратегій та методів управління слід здійснювати з урахуванням культурних особливостей і умов, які характеризують конкретну судову систему, і не в директивний спосіб, а шляхом переконання.

11. З метою сприяння ефективному управлінню людськими ресурсами та досягнення оптимальної відповідності кадрів завданням, які їм належить виконувати, слід запровадити системи ведення періодично поновлюваних досьє на правників (де зазначатиметься рівень кваліфікації, підготовки тощо). Ці досьє зберігатимуться в компетентних органах і мають бути доступними для співробітників, яких вони стосуються.

12. Програми початкової професійної підготовки і подальшого безперервного підвищення кваліфікації для суддів і прокурорів мають враховувати принципи і практику сучасного управління в контексті судочинства.

13. Слід активно планувати просування по службі, зокрема шляхом заохочення спеціалізації, відмови, коли це доцільно, від прив'язування рангу до посади і створення інших можливостей для співробітників у плані опанування нових навичок і набуття

нового досвіду. Умови праці мають підлягати спеціальній перевірці, зокрема тоді, коли вони є особливо складними.

V. Управління інформацією та зв'язком

14. Слід запровадити надійніші та більш ефективні системи відбору, зберігання, використання і розповсюдження даних. Вони мають забезпечувати необхідний ступінь захисту особистих даних.

15. Інформаційні технології слід адаптувати до роботи і вимог відповідних органів системи кримінального правосуддя і вимог кінцевих користувачів інформації, з якими слід консультиватися щодо їхніх відповідних потреб.

16. У сфері управління системою кримінального правосуддя варто робити особливий наголос на ефективному внутрішньому зв'язку в кожному органі цієї системи.

17. Відомствам у системі кримінального правосуддя належить більшою мірою додержуватись політики розповсюдження інформації. Управлінському апарату системи кримінального правосуддя на різних рівнях (центральному, регіональному і місцевому), судовим органам та іншим установам, які опікуються боротьбою зі злочинністю, слід пришвидшити інформаційні потоки та збільшити обсяги інформації, яка надходить від них щодо результатів розгляду справ.

18. Слід більше наголошувати на вдосконаленні зв'язків з громадськістю, а надто на задоволенні особливих потреб і занепокоєнь користувачів системи кримінального правосуддя, засобів масової інформації, добровільних організацій (наприклад об'єднань потерпілих), окремих громадян та їхніх демократичних інститутів (парламентів, органів місцевого самоврядування).